

Text z Lukášova evangelia, 22. kapitola, verše 54 až 62:

Pak ho zatkli a odvedli do veleknězova domu. Petr šel zpovzdálí za nimi. Když zapálili uprostřed nádvoří oheň a sesedli se okolo, přisedl mezi ně i Petr. A jak seděl tváří k ohni, všimla si ho jedna služka, pozorně se na něj podívala a řekla: „Tenhle byl také s ním!“ Ale on zapřel: „Vůbec ho neznám.“ Zakrátko jej spatřil někdo jiný a řekl: „Ty jsi také z nich.“ Petr odpověděl: „Nejsem!“ Když uplynula asi hodina, tvrdil zase někdo: „I tenhle byl určitě s ním, vždyť je z Galileje!“ Petr řekl: „Vůbec nevím, o čem mluvíš!“ A ihned, ještě než domluvil, zakokrhá kohout. Tu se Pán obrátil a pohleděl na Petra; a Petr se rozpomenul na slovo, které mu Pán řekl: „Dřív než dnes kohout zakokrhá, zapřeš mne třikrát.“ Vyšel ven a hoře se rozplakal.

Děti, i když vyrůstají ve velkoměstě, naučují se, že kohout ohlašuje ráno. A když děti napodobují kokrhání, dávají najevo: je čas vstávat. Kohout v našem biblickém příběhu hraje samozřejmě jen vedlejší roli, ani Ježíš zde nehraje hlavní roli, ale Petr. Když kohout zakokrhá, Petr vstal a vyšel ven a rozplakal se.

Je tedy jasné, že se jedná o vysoce emocionální příběh, v tomto vyprávění aspoň pro Petra. Emocionální je ten příběh, protože jde o vztah, o přátelství mezi Petrem a Ježíšem. Takové přátelství se nezakládá pouze na sympatii – možná vůbec ne. Přátelé nejspíš sdílejí nějaký koníček nebo mají podobné zájmy a hlásí se ke stejným hodnotám. Velmi podstatné z mého hlediska je ale to, že přátelé sdílejí mnoho zážitků a díky tomu se velice dobře znají. Dřív, než se vrátím k Petrovu pláči, podívejme se ještě jednou k začátku tohoto příběhu:

Časově se nacházíme v noci mezi Zeleným čtvrtkem a Velkým pátkem. Pán Ježíš večeřel se svými učedníky a podle Lukášova vyprávění následují mezi večeří a zahradou Getsemany rozhovory s učedníky. I tu prohlašuje Petr, že je ochoten s Ježíšem jít i do vězení, ba dokonce na smrt. Následuje modlitba v Getsemanské zahradě; Jidáš Ježíše prozrazuje; potyčka, kdy Petr použije zbraň proti sluhovi veleknězova strážci a pak začne tento příběh.

Petr sleduje zpovzdálí skupinu se zatčeným Ježíšem až do veleknězova domu. Je nápadné, že najednou je sám. Kde jsou vlastně ty další učedníci? Vztah s Ježíšem byl pro Petra příběhem ve společenství dobré party. A troufnu si říct, že to tak je pro mnohé z nás. Někdo nám o Ježíšovi vyprávěl, naučili jsme se s ním hovořit, modlit se a naslouchat jeho slovům z Písma nebo z převyprávění. Důležité mi připadá také společné přemýšlení o významu slov a zážitcích. To vše se děje ve společenství sboru, církve, party mládeže apod.

V příběhu teď vidíme Petra sedět samotného u toho ohně na dvoře veleknězova domu a já si představuji, co si mohl myslet. Vzpomněl si možná na to, jak to vše pro něj začalo, když se s Ježíšem seznámili u genezaretského jezera – byli tam spolu jako parta rybářů. Mnoho s ním zažili na lodích, na příklad onen zázračný velký lov. Pak jich bylo většinou dvanáct, ale někdy proudili za Ježíšem celé davy – třeba těch pět tisíc posluchačů, o jejichž stravu se pak museli starat. Ale i v těch tajemných, spíše intimních chvílích jako tehdy na hoře proměnění, byli s Petrem a Ježíšem ještě Jakub a Jan. Nikdy nebyl Petr tak osamocen jako teď. Teď sedí zde s lidmi, kteří rozhodně nejsou jeho partou. Je vlastně úplně sám a vzpomínky nemůže s nikým sdílet.

Tak, jak evangelisté nám popisují Petra, byl to mladý rybář, emocionální bytost, muž činu, tahoun. Poselství Ježíšových slov mu docházelo spíše pomaleji, ale o to více se chtěl vrhnout v akci. Nejspíš tu partu dvanácti někdy mobilizoval právě Petr. Představuji si, jak mnoho silných zážitků měl – s Ježíšem putoval po celé zemi a dostal se do neobvyklých situací – v samařských a římských osadách, v domě celníka, v konfrontaci s farizejci – a ty neobvyklé situace skončily obvykle něčím velkým – uzdravením, moudrým poučením nebo jiným zázrakem. To vše ho tak naplňovalo, že pro Petra

muselo být jasné: s Ježíšem bude pokračovat, kamkoliv to může vézt. A kdyby ostatní už skutečně nechtěli a nešli by dál, on vydrží. A přesně tak to dopadlo: všichni se vytratili, v Ježíšově blízkosti vydržel jen on sám.

Přiznávám, že já jsem zcela určitě jiné povahy než Petr. Více bych zvažoval slova a také bych nešel tak rychle do nějakých nebezpečných akcí. Petr by mne nejspíš označil za zbabělce, ale zas bych si ušetřil řadu blbých situací. Zrovna ta, která je v našem úryvku Lukášova evangelia popsána – Ježíš je zatčený, to tady ještě nebylo, to už je vážné, tady už nejde jen o morálku o konflikt s věroučnou autoritou, ale o trestní právo, dojde asi k soudu. Oproti Petrovi v příběhu mám já výhodu, že znám pokračování příběhu. Petr nevěděl, jak to dopadne. Mohl doufat, že to bude podobné jako v těch mnoha předchozích dobrodružstvích – že to skončí zázrakem a poučením. Jen zůstat u toho a nepříjemná situace se obrátí v něco úžasného. Tentokrát je to ale jinak, dobrý obrat nepřijde, ale naopak: najednou se to obrátí proti němu, proti Petrovi. Ve snaze, zůstat co nejdéle v Ježíšově blízkosti, zapírá své přátelství, že Ježíše zná a s tím zapírá celý ten vějíř vzpomínek.

Většina z nás má možná delší cestu s Ježíšem za sebou než Petr. On to měl samozřejmě mnohem intenzivněji, protože ho zažil přímo, fyzicky, v akci a reakci. To se asi nedá porovnávat, ale jisté podobnosti přece jsou: čím více Ježíše poznáváme, tím více žasneme, rosteme do hloubky a získáváme nové obzory. Poznat Ježíše znamená pro nás číst evangelia, přiblížit se mu ve Večeři Páně, užít si společenství jeho přátel v církvi, sloužit potřebným, ve kterých poznáváme Ježíše, ale můžeme ho také poznat v momentech samoty přemýšlejíc o našem vztahu, oslovit ho v modlitbě, poprosit o jeho pomoc.

Zpět k Petrovi: Nebylo třeba, aby Ježíše následoval i v této situaci. Vždyť ostatní učedníci tam také nebyli. A také nebylo třeba, že Ježíše zapírá. Sám si to zkomplikoval. Možná sebe už viděl v konspiračním nebo hrdinském boji za Ježíše, kdy lež je jen prostředek pro dosažení většího cíle. Jenže jenom o několik hodin předtím slíbil, že se to nemůže stát. A slíbil to přímo Ježíšovi. A pak přijde ten obrat, ten moment, který všechno změnil: Kohout zakokrhá a zároveň Ježíš pohlédne na Petra. Tím si Petr uvědomí, že selhal, že své vlastní předsevzetí porušil, že nedodržel slib.

Kdybych byl filmový režisér – na tomto Ježíšově pohledu bych si nechal záležet. V tomto pohledu asi není triumf, že on, Ježíš, to přece předpověděl, není v něm ani výtka. Tento moment ukazuje, že Ježíš zná Petra líp než on sám. Ježíš se na Petra dívá pohledem lásky, pohledem na celek člověka se všemi jeho slabostmi. A Petrův pláč zas je směsí mnoha nepříjemností: je v něm zlost na sebe nebo zklamání z vlastního selhání, zároveň se stydí, cítí, že není hoden zůstat v Ježíšově blízkosti.

Na mnoha německých kostelích, právě evangelických najdete na věži nikoliv kříž, hvězdu nebo kalich, ale kohouta. Kohout (na střeše) symbolizuje sice leccos, ale pro evangelíky je kohout na špičce kostelní věže také připomínkou tohoto příběhu s Petrem. Kohout není vidět v kostele, ale venku, kde se lidé pohybují ve svých každodenních činnostech. Kohout tak připomíná, že víra není jen duševní cvičení v samotě anebo ve společenství sboru, ale vyžaduje akci. Kohout má probudit k bdělosti v každodenním životě: Neslibuješ jako Petr zrovna něco, co pak nedokážeš? Nezapíráš zrovna své přátelství s Ježíšem? Drž se upřímnosti!

Víra je něco, co si pěstujeme v partě Ježíšových přátel – tady ve sboru, jinde v církvi. Víra je také Tvůj osobní vztah s Ježíšem, který Tě zná lépe než Ty sám. Víra je ale také něco, co je základem našich činů a akcí mimo kostel. Nejsme všichni jako Petr, ale všichni máme někde své slabší stránky víry a jindy silnější. Zkusme se na sebe a také na lidi kolem nás dívat tím Ježíšovým pohledem lásky, který zahrnuje ty slabosti.

Pane, chceme Tebe následovat a učit se od Tebe ten pohled lásky. Dej nám sílu, víru žít naplno. Amen.